

Predstavljamo vam Bijelo Polje, pobrateno občino občine Ljubljana Center

Pobrateni smo ...

Občina Bijelo Polje zajema področje (924 kv. km), ki se nahaja v severovzhodnem delu Črne gore ter šteje po zadnjem popisu 52.598 prebivalcev. Samo področje, ki mu daje poseben značaj reka Lim, na jugu planina Bjelasnica, na severu pa planina Lisa, je zelo slikovito z danimi naravnimi pogoji za razvijanje več vrst kmetijske proizvodnje. Glavna naselja v občini Bijelo Polje so v dolinah ob reki Lim in njenih pritokih. Samo mesto Bijelo Polje ima zelo ugoden položaj, saj leži na križišču pomembnih tranzitnih poti.

Petsto let pod Turki

Področje ob reki Lim ima zelo zanimivo zgodovino, o čemer pričajo številne najdbe v letih po vojni. Zaradi pomanjkanja prostora naj le na kratko orišemo najbolj pomembna obdobja. Na tem področju so odkrili najdbe še iz prazgodovinskega obdobja, najdbe, ki potrjujejo prisotnost Ilirov in drugih najstarejših prebivalcev na našem ozemlju, kar vse pričča, da je bilo področje zelo privlačno za naseljevanje ljudi.

Bijelo Polje se pod tem imenom prvič pojavlja leta 1589. Različne pa so tudi teorije o času nastanka naselbine, ki danes nosi to ime. Verjetno pa obstaja Bijelo Polje pod imenom Nikolaj-Pazar že od srednjega veka. Ime je mesto dobilo, po nekaterih pričevanjih, po drobnih belih cvetovih, ki so prekrivali nenaseljeni breg nad mestom ter od daleč dajali videz belega polja.

V petnajstem stoletju so področje zasedli Turki, zopet pa so ga osvobodili sami Črnogorci v balkanski vojni šele 1912. leta. Področje, ki spada v zgodnjem srednjem veku med najrazvitejša področja srednjeveške srbske države, doživlja v petih stoletjih usodo vseh, pod Turki okupiranih področij. V primerjavi s prejšnjim stanjem se kmetijstvo ter ostalo gospodarstvo vrača v razvoj celo nazaj na skoraj primitivne oblike. Kulturno življenje skoraj povsem zamre. Šele 1846. leta se odpre na tem področju prva srbska osnovna šola; torej je bilo področje kar štiristo let brez vsake šole. Po končanih vojnah proti Turkom se stanje nekoliko izboljšuje. Vendar

pa so posledice turške vladavine očitne, o čemer pričajo tudi naslednji podatki iz časa stare Jugoslavije, (1929) o »razvističnosti« področja:

»Takoimenovano področje Sandžaka je imelo še pred približno dobrimi štiridesetimi leti samo nižjo gimnazijo z 218 učenci, 23 osnovnih šol v katerih je poučevalo vsega 40 učiteljev, enega zdravnika, bolničo z 18 ležišči itd.«

Tako področje današnje občine Bijelo Polje ni imelo v dvajsetih letih stare Jugoslavije niti cest, železnic ali kakšnih gospodarskih objektov, ter je z 80 odstotki nepismenih prebivalcev predstavljalo pravi pojem zaostalega področja.

S sedem miljskimi koraki

Takšen je bil ta kraj tudi po končani narodnoosvobodilni borbi, ko je bilo Bijelo Polje osvobodeno izpod okupatorjev, 3. januarja 1945. Prebivalstvo se je v glavnem ukvarjalo s kmetijstvom, ovčerejo, nekaj pa je bilo drobne trgovine in obrtništva. Danes kar težko verjamemo vsem tem (danes že) zgodovinskim podatkom in se ne moremo načuditi, koli ko je bilo narejenega v zadnjih treh desetletjih, saj nam izredno živahen družbenogospodarski utrip občine daje vedeti, čeprav se občina še vedno šteje med manj razvite v Črni gori, da so se mnoge stvari spremenile

Današnja slika področja, ki ga zajema občina Bijelo Polje, nam najbolje ilustrirajo naslednji podatki:

— V družbenem sektorju je bilo pred petimi leti zaposlenih 5.200 ljudi ali 10 odstotkov

vseh prebivalcev; od tega je industrija zaposlovala blizu 50 odstotkov vseh zaposlenih.

Občina danes

— Narodni dohodek je znašal leta 1972 okrog 5300 din, kar je sicer še vedno malo, vendar glede na okoliščine, že lep napredek. Takšno stanje daje že močnejše temelje za nadaljnjo izgradnjo občine ter večanje osebnega ter družbenega standarda.

V družbenem sektorju je danes v občini Bijelo Polje zaposlenih okrog 6000 ljudi; od tega jih zaposluje samo organizacija združenega dela Vunarski kombinat skoraj 2000. Najpomembnejše pa je, da so postavljeni osnovni temelji za razvoj tekstilne, prehranske, lesne in metalne industrije, ki bo pri nadaljnjem razvoju občine v perspektivi odigrala pomembno vlogo.

Veliko pozornosti je posvečeno tudi šolstvu. V samem mestu je v izgradnji tretja osnovna šola, obstajata pa tudi gimnazija ter Center za strokovno izobraževanje kadrov.

S potekom dveh glavnih tranzitnih poti v republiko Črni gori preko tega področja proti morju, pa se odpirajo tudi nove možnosti. Predvsem je tu turizem, za katerega obstajajo, glede na slikovitost področja, vsi pogoji, ter v zvezi s tem gostinstvo, ki bo imelo možnost nuditi tudi nekatere lokalne specialitete.

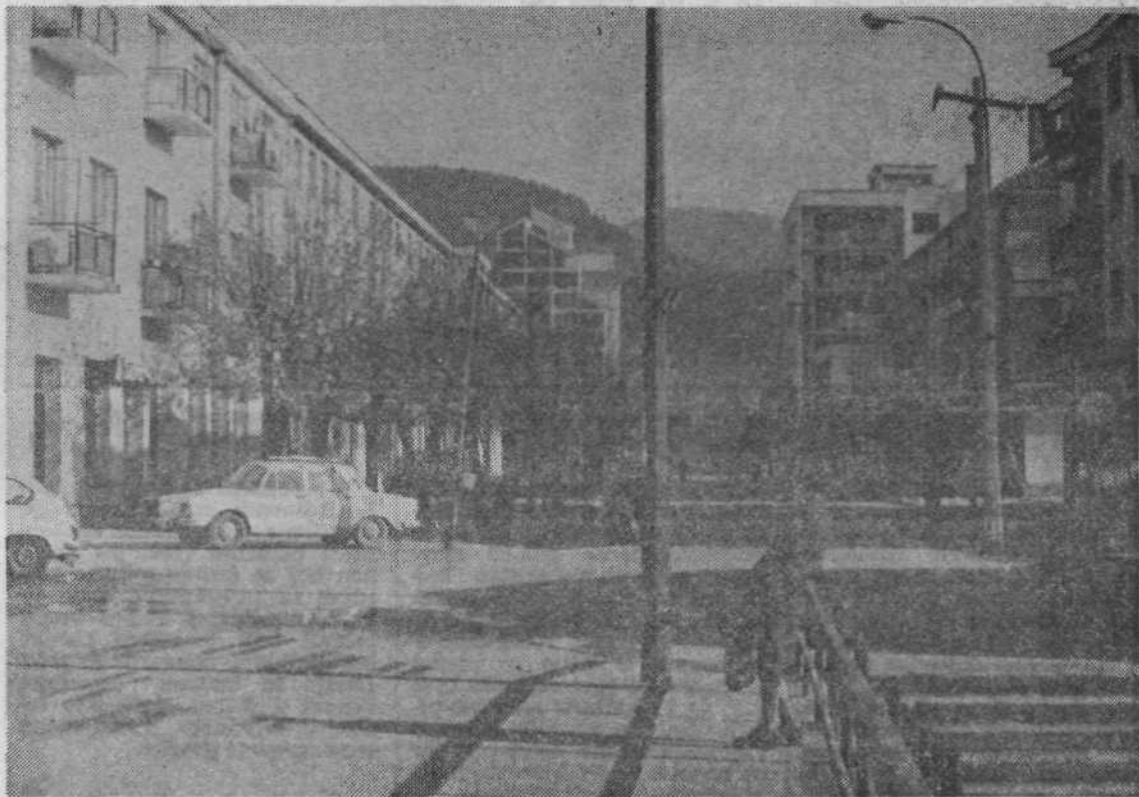
Glede na to, da o družbenem planu občine, ki odraža želje in hotenja občine na realnih izračunih ter o dveh najpomembnejših industrijskih objektih in njihovem pomenu za razvoj občine pišemo v poseb-

nem zapisu, naj ob koncu našega zapisa, v katerem vam predstavljamo pobrateno občino občine Ljubljana Center, omenimo le še dve stvari.

Področje občine Bijelo Polje je bilo v preteklem letu proglašeno za vzorec reševanja intenzivnega razvoja visokogorskih posestev v naši republici, na podlagi programa Inštituta za ekonomiko kmetijstva iz Beograda, kar bo kraju mnogo pomenilo pri nadaljnjem razvoju kmetijstva — predvsem zato, ker pomeni to tudi denarno pomoč izbranim kmetijam.

Druga zanimivost je, da se v iBjelem Polju ustavlja zadnja leta čedalje več ljudi, ki si kot turisti ogledujejo že omenjene lepote kraja ter obiskujejo znamenita zgodovinska mesta. V samem mestu je zgrajen lep, moderen hotel z imenom »Sandžak«, ki je bil tudi ob našem obisku dokaj zaseden, zlasti s tujimi turisti. Za obiskovalca pa je zanimiv tudi tri kilometre oddaljen izvir »kisjele vode« ob reki Lim, ki bo v razvoju turizma v teh krajih prav gotovo dobil pomembno vlogo.

A. B.

Pogled na novi del mesta Bijelo Polje

Z 18. seje predsedstva občinske konference SZDL Ljubljana Center

Hitreje vpeljati samoupravno zakonodajo v OZD in TOZD

Predsedstvo občinske konference SZDL je na svoji 18. seji obravnavalo oceno gospodarskih gibanj v občini Ljubljana Center v letu 1976. V oceni so zapisane ugotovitve, da se je v preteklem letu poslabšala reprodukcijska in akumulativna sposobnost gospodarstva v občini, in da prepočasna rast celotnega dohodka bistveno zaostaja za stopnjo rasti, predvidene s smernicami družbeno-ekonomskega razvoja občine.

Po obširni razpravi o obravnavani tematiki je predsedstvo sprejelo več sklepov in stališč, še posebno pa predsedstvo podpira napore družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine ter njenega izvršnega sveta pri konkretnem uresničevanju že sprejetih sklepov in nalog ter neposredno aktivnost in ukrepe v organizacijah združenega dela z nepokrto izgubo, tistih, ki izgubo pokrivalo iz rezervnih skladov in tistih, ki poslujejo na meji rentabilnosti; namen tega je, da se opredelijo vzroki za tako stanje in po-

magajo opredeliti sanacijske možnosti. Prav tako naj se v ostalih organizacijah združenega dela v občini spremlja in vzpodbuja uveljavljanje dohodkovnih odnosov, svobodne menjave dela, zakona o zunanje-trgovinskem poslovanju, uveljavljanje 43. člena ustave, ustanavljanja internih bank in drugo.

Zaskrbljujoč je tudi podatek, da približno 60 odstotkov organizacij združenega dela v Centru še nima izdelanih srednjeročnih programov razvoja; predsedstvo meni, da je potrebno v najkrajšem času izdelati, v okviru vseh družbenopolitičnih subjektov, sanacijski program, ki bo zagotovil pospešitev izdelave in sprejema teh manjkajočih in za celotno gospodarstvo prepotrebni programov razvoja v OZD.

Predsedstvo je bilo prav tako mnenja, da je potrebno bolj zaostri kadrovske politike; ne samo zaradi tega, ker se približuje čas novih volitev,

temveč, predvsem to velja za gospodarstvo, zavoljo tega, ker je očitno, da nekateri posamezni vodilni in vodstveni delavci v organizacijah združenega dela niso več kos novim zahtevam, ki si jih, za hitrejši družbeni in ekonomski razvoj, postavljajo tako OZD kot celotna družba. Po mnenju predsedstva je tudi tu del odgovora, zakaj v večini OZD še sedaj ni niti srednjeročnih programov razvoja niti nekaterih drugih pomembnih samoupravnih in drugih aktov, potrebnih za realizacijo ustave, zakona o zruženem delu, resolucije in drugih smernic za oživitvev in okrepitvev združenega dela.

Večje število organizacij združenega dela je prekršilo svoje grupacijske samoupravne sporazume o delitvi osebnih dohodkov. Če sami sporazumi marsikje niso usklajeni z načeli resolucije družbeno-ekonomskega razvoja in dopuščajo hitrejšo rast OD; glede na to, da nekatere OZD niso spoštovale niti tega, za kar so

se skupno domenili, je izvršni svet občinske skupščine pričel, skupno s Službo družbenega knjigovodstva in preko skupnih komisij podpisnic samoupravnih sporazumov, postopek proti tem kršiteljem.

Predsedstvo tej akciji izvršnega sveta izreka vso podporo ter zavezuje ostale družbenopolitične organizacije, da se v okviru celotne fronte subjektivnih sil, pridružijo akciji.

m

Svečana seja vseh zborov skupščine občine Ljubljana Center

Pregled prehojene poti in dosežkov delegatskega sistema

Kot vsako leto, bo tudi letos delegatski sistem pregledal svoje delovanje, svoje dosežke in si postavil smernice za vnaprej. Tako bo v petek, 6. maja, svečana seja vseh zborov občinske skupščine v Mestnem gledališču ljubljanskem. Zbranim delegatom in predstavnikom družbenopolitičnega življenja bo spregovoril predsednik OK SZDL, Vojko Novak. Na seji bodo podeljene tudi letošnje nagrade skupščine občine Ljubljana Center petim tovarišcem in tovarišem, ki so s svojim delom na gospodarskem področju, področju družbenih dejavnosti, ljudski obrambi in družbeni samozasčiti ustvarili nove vrednote.

m